

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет педагогічної освіти

кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з науково-методичної

та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФ.08 АРТОСВІТА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

для студентів

спеціальності

012 Дошкільна освіта

рівня вищої освіти

першого (бакалаврського)

освітньої програми

012.00.01 Дошкільна освіта

(скорочена програма підготовки)

Київ-2023

Розробники:

Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Кондратець Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Викладачі:

Половіна Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Кондратець Інна Вікторівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від 08 лютого 2023 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

012.00.01 Дошкільна освіта (скорочена програма підготовки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (ред. 2022 р.)

_____._____.2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта (скорочена програма підготовки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (ред. 2022 р.)

_____ Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму перевірено

_____._____.2023 р.

Заступник декана Факультету педагогічної освіти

з науково-методичної та навчальної роботи

_____ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __
(підпис) (ПІБ)

(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/ годин	6 /180	
Курс	1, 2 (скорочена програма підготовки)	1, 2 (скорочена програма підготовки)
Семестр	2, 3	2, 3
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	84	24
Модульний контроль	12	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	54	156
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування у майбутніх вихователів мистецької культури та фахових компетентностей стосовно організації артосвіти дітей дошкільного віку.

Завдання курсу:

- формувати знання про мистецтво та його вплив на розвиток особистості;
- ознайомити студентів з методичним інструментарієм технології образотворення;
- вправляти студентів в умінні методично грамотно застосовувати сучасні засоби та педагогічні технології артосвіти в практиці освітньої взаємодії з дітьми дошкільного віку.

Завдання курсу спрямовані на формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово під час супроводу мистецько-творчої діяльності.

ЗК-6 Здатність до міжособистісної взаємодії в мистецько-творчій діяльності.

ЗК-7 Здатність вчитися і засвоювати сучасні знання з артосвіти.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання з артосвіти у практичних ситуаціях.

СК-1 Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації, зокрема з питань артосвіти.

СК-2 Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага) у мистецько-творчій діяльності.

СК-7 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів) засобами мистецтва.

СК-9 Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку під час мистецько-творчої діяльності.

СК-11 Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

СК-13 Здатність до психолого-педагогічного супроводу мистецько-творчої (художньо-продуктивна, музична, театральна) діяльності дітей раннього і дошкільного віку.

СК-15 Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей у мистецько-творчій діяльності.

СК-18 Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію, зокрема з питань артосвіти та застосовувати її у взаємодії з дітьми, батьками.

СК-20 Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, (зокрема її мистецького складника) перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

3. Результати навчання за дисципліною

РН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби артосвіти, що використовуються у взаємодії з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

РН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, пов'язані з мистецько-творчою діяльністю дітей раннього і дошкільного віку, з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

РН-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами та враховувати це під час супроводу мистецько-творчої діяльності.

РН-04 Розуміти і визначати особливості мистецько-творчої діяльності дітей дошкільного віку, способи її використання в освіті дітей раннього і дошкільного віку.

РН-07 Планувати освітній процес з мистецько-творчої діяльності в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

РН-15 Визначати завдання і зміст мистецько-творчої діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

РН-16 Проектувати педагогічно-мистецькі заходи із залученням фахівців суміжних галузей (художників, музикантів, акторів, екскурсоводів), батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

РН-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками з питань артосвіти.

РН-18 Володіти технологіями організації розвивального мистецько-ігрового середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

РН-22 Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку під час мистецько-творчої діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем		Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
			Аудиторна					
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I								
Мистецька культура особистості								
1.	Артосвіта як базис формування компетентностей майбутніх вихователів	10	2	4				4
2.	Формування у дітей дошкільного віку компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва»	8	2	2				4
3.	Мистецтво як інтегратор в освіті дітей дошкільного віку	10	2	4				4
Модульний контроль		2	2					
<i>Разом</i>		30	6	10				12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II								
Методичні засади мистецько-творчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку								
4.	Методи та форми організації артосвіти дітей раннього віку	10	2					8
5.	Методи та форми організації артосвіти дітей дошкільного віку	10	2	8				
6-7.	Технологія образотворення	26	4	14				8
8.	Особливості педагогічного супроводу самостійної художньої діяльності дітей у закладі дошкільної освіти	10	2	4				4
Модульний контроль		4	4					
<i>Разом</i>		60	10	26				20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III								
Театр: глядацька та виконавська культури особистості								
9.	Мистецтво театру як засіб	8	2	2				4

	формування особистості							
10.	Формування акторської майстерності майбутніх вихователів	11	2	6				3
11.	Особливості розвитку акторських здібностей дітей раннього й дошкільного віку	9	2	4				3
Модульний контроль		2	2					
<i>Разом</i>		30	6	12				10
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV								
Картина світу дитини через призму музичного мистецтва								
12.	Педагогічний супровід музичної діяльності дітей раннього і дошкільного віку: колаборація вихователів та музичних керівників	10	2	4				4
13.	Музичний супровід фрагментів життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку	8	2	2				4
14.	Свята і розваги в ЗДО: традиції, інновації	8	2	2				4
Модульний контроль		4	4					
<i>Разом</i>		30	6	8				12
<i>Екзамен</i>		30						
<i>Разом за навчальним планом</i>		180	28	56				54

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем		Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
			Аудиторна					
Лекцій	Семінари		Практичні	Лабораторні	Індивідуальні			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I								
Мистецька культура особистості								
1.	Артосвіта як базис формування компетентностей майбутніх	40	2					38

	вихователів							
	<i>Разом</i>	40	2					38
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II								
Методичні засади мистецько-творчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку								
2.	Технологія образотворення	60	2	8				50
	<i>Разом</i>	60	2	8				50
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III								
Театр: глядацька та виконавська культури особистості								
3.	Особливості розвитку глядацької культури та акторських здібностей дітей раннього й дошкільного віку	40	2	4				34
	<i>Разом</i>	40	2	4				34
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV								
Картина світу дитини через призму музичного мистецтва								
4.	Музичний супровід фрагментів життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку	40	2	4				34
	<i>Разом</i>	40	2	4				34
	<i>Екзамен</i>							
	<i>Разом за навчальним планом</i>	180	8	16				156

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Мистецька культура особистості

Лекція 1.

Артосвіта як базис формування компетентностей майбутніх вихователів (2 год.)

Базові поняття артосвіти: мистецька компетентність майбутніх вихователів, складники артосвіти (краса світу й внутрішня краса). Естетика як наука про почуттєве сприймання світу. Психолого-педагогічні основи формування у особистості естетичного ставлення (на основі наукових досліджень І. Беха, І. Білої, І. Зязюна, О. Запорожця, В. Котирло, В. Моляко). Мистецтво пауз споглядання. Мистецтво як естетична категорія, форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя в художній творчості (Е. Белкіна, О. Комаровська, Л. Масол, Н. Миропольська, Г. Падалка, О. Рудницька, Т. Турчин та інші). Функції мистецтва: естетична, гедоністична, освітня, сугестивна тощо (М. Каган). Види мистецтва.

Семінарське заняття 1. Види мистецтва (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Вплив видів та напрямів мистецтва на формування ціннісних орієнтирів особистості.

II. Практична частина.

Створення та презентація програми самовдосконалення майбутніх вихователів засобом мистецтва (започаткування щоденника мистецьких вражень – мистецька рефлексія).

III. Рефлексія.

Основна література: 1

Додаткова література: 1, 3

Семінарське заняття 2. Формування культури майбутнього вихователя (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Культурний потенціал столиці у формуванні мистецької компетентності майбутнього вихователя.

II. Практична частина.

Створення артмаршруту майбутнього вихователя.

III. Рефлексія.

Основна література: 3

Додаткова література: 10, 11

Лекція 2.

Формування у дітей дошкільного віку компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва» (2 год.)

Педагогічні виміри понять «компетентність» і «компетентнісний підхід». Дослідження Г. Беленької, Л. Хоружої щодо реалізації компетентнісного підходу в освіті. Мистецько-творча компетентність дітей дошкільного віку: емоційний, знаннєвий, діяльнісний складники. Паузи вслуховування і споглядання – основа формування мистецько-творчої компетентності. Механізм формування у дітей дошкільного віку компетентності за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтв» Державний стандарт дошкільної освіти (ред. 2021 р.). Створення артпростору в закладі дошкільної освіти.

Семінарське заняття 3. Розвиток творчих здібностей особистості (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Дискусійна платформа: «Творчі здібності: набута чи вроджена якість?»

II. Практична частина.

Формування навичок критичного мислення під час аналізу альбомів для розвитку творчих здібностей дітей раннього і дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Основна література: 1

Додаткова література: 3

Лекція 3.

Мистецтво як інтегратор в освіті дітей дошкільного віку (2 год.)

Поняття інтеграції в дошкільній освіті (Н. Гавриш). Інтегративна функція мистецтва. Врахування інтегративного підходу під час планування освітньої взаємодії з ознайомлення дітей з мистецтвом. Інтеграція в ознайомленні дітей із живописом, графікою, скульптурою, архітектурою, декоративно-ужитковим мистецтвом. Інтегративність в художньо-продуктивній діяльності дітей дошкільного віку (малювання, ліплення, аплікація). Інтегративність як ознака музичної діяльності (слухання, співи, музично-ритмічні рухи, музична гра, гра на ДМІ). Інтегративність у театралізованій діяльності дітей дошкільного віку (глядацька та виконавська культура).

Семінарське заняття 4-5. Реалізація принципу інтеграції в артосвіті дітей дошкільного віку (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти на засадах інтеграції: від теорії до практики.

2. Формування готовності до інтегрованої освіти у майбутніх педагогів.

II. Практична частина.

1. Створення інтелектуальних карт (кластерів) для ознайомлення дітей дошкільного віку з мистецтвом на основі наукових розвідок Н. Гавриш.
2. Моделювання форм взаємодії педагога з дітьми на основі принципу інтеграції за освітньою програмою для дітей від 2 до 7 років «Дитина», 2020 р.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2

Додаткова література: 9, 11

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методичні засади мистецько-творчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку

Лекція 4.

Методи та форми організації артосвіти дітей раннього віку (2 год.)

Особливості артосвіти дітей раннього віку: орієнтир на красу та властивості звуку, кольору, матеріалу. Сенсорний розвиток дітей раннього віку – основа формування мистецько-творчої компетентності. Набуття досвіду маніпулятивних дій з різними матеріалами як базис художньо-продуктивної діяльності дітей раннього віку. Музичні види діяльності дітей раннього віку: підспівування, музично-ритмічні рухи, елементи гри на шумових, перкусійних музичних інструментах. Форми артосвіти дітей раннього віку в родині. Форми артосвіти дітей раннього віку в умовах ЗДО: мистецькі, арт, або художньо-педагогічні спілкування, артігри та мистецькі ігрові вправи. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення мистецьких форм освітньої взаємодії з дітьми раннього віку.

Лекція 5.

Методи та форми організації артосвіти дітей дошкільного віку (2 год.)

Вектори артосвіти. Орієнтири супроводу артосвіти дітей дошкільного віку: супровід-співробітництво та супровід-ініціювання. Форми артосвіти в ЗДО: мистецькі, арт, або художньо-педагогічні спілкування, комунікація в мистецтві, мистецькі перформанси, артпроекти, артекскурсії, артігри, артмайстерні. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення мистецьких форм освітньої взаємодії. Етапи проведення артспілкувань: проєктивний, діяльнісний, результативно-аналітичний. Методи артосвіти: візуальні, практичні, аудіальні, інформаційно-рецептивні, репродуктивні, евристичні. Стимулювання творчої активності дітей дошкільного віку. (на основі досліджень К. Демчик, О. Дронової, Т. Житнік, О. Іваненко, І. Карабаєвої, О. Половіної, В. Рагозіної, О. Саприкіної, Г. Сухорукової, Л. Шульги).

Семінарське заняття 6-7. Специфіка проведення артекскурсій з дітьми дошкільного віку (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Педагогічні умови проведення екскурсій мистецького спрямування з дітьми дошкільного віку.

II. Практична частина.

Моделювання екскурсійного маршруту для дітей дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Основна література: 3

Додаткова література: 1, 2

Семінарське заняття 8-9. Організація артпроектів у ЗДО (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості використання проектної діяльності в артосвіті дітей дошкільного віку.

2. Структура проекту: мотиваційний, технологічний, заключний етапи.

II. Практична частина.

Вправлення у прийомах роботи над артпроектом: особливості вибору теми; прийоми інтригування дітей; вправлення у формулюванні запитання дня; конкретизація видів діяльності, методів, прийомів, форм роботи; проекція на батьків; прогнозування результату кожного проектного дня; формування рефлексивних умінь майбутнього вихователя; вибір доцільних форм заключного етапу проекту.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 3

Додаткова література: 7

Лекція 6-7.

Технологія образотворення (4 год.)

Образотворення як інструмент поліфонічного сприймання світу. Поняття про метод креативної структурованої імпровізації МКСІ (Олег Драч). Алгоритм вертикалі образотворення: зерно образу, внутрішній персонаж, асоціативна поведінка (зовнішньорухова та внутрішньо чуттєвомисленнева). Види емоційно-зорієнтованого образотворення: «Free painting», пластичне образотворення, конструктивне образотворення. Особливості впровадження технології образотворення у різних вікових групах. Визначальні принципи образотворення: значимість власної діяльності та відмова від зразку.

Семінарське заняття 10-11. «Free painting» (вільне малювання) в артосвіті дітей дошкільного віку (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Створення умов для емоційно-піднесеного настрою дітей під час

створення образу за допомогою зображувальних матеріалів (крейда, кольорові олівці, воскові олівці, темпера, гуашеві, акварельні фарби, харчові барвники тощо).

II. Практична частина.

Вправління у техніках малювання: малювання пальчиками, долоньками фарбами на основі крему, малювання 3-D фарбами, малювання плинною фарбою, малювання повітряними кульками, губкою, малювання на різних поверхнях (плівка, скло, шпалери, паперові тарілки тощо), кляксографія, ниткографія, симетричне передруковування плям, малювання мильними бульбашками тощо. Музичне малювання. Синхронне малювання.

III. Рефлексія.

Основна література: 3, 5

Додаткова література: 8

Семінарське заняття 12. Конструктивне образотворення (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Навчання дітей дошкільного віку основам конструктивного образотворення: гігієнічні вимоги, ускладнення методів та прийомів, матеріали, тематика.

2. Прийоми та методи навчання безпечного користування ножицями.

3. Формування у дітей побутових навичок під час конструктивного образотворення.

II. Практична частина.

Робота у підгрупах: вправління у конструктивному образотворенні у процесі опанування методики роботи з паперовими кульками; створення колажу з використанням в аплікації різних матеріалів (засушені частини рослин, шматочки шкіри, тканин, хутра, намистинки, пайетки, пір'я тощо). Використання техніки колаж як засобу самопізнання та саморозвитку майбутнього педагога.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 8

Семінарське заняття 13-14. Пластичне образотворення (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Матеріали для пластичного образотворення: синтетичні чи натуральні?

2. Пластичне образотворення і життєва компетентність: у чому взаємозв'язок?

II. Практична частина.

Вправління у прийомах пластичного образотворення. Формування основ кулінарного мистецтва в процесі роботи з тістом. Робота з

пластичними матеріалами як засіб формування емоційного інтелекту. Арттехніка «Мандала по колу».

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 8

Семінарське заняття 15-16. Секрети живопису (4 год.).

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Ознайомлення дошкільників з творами живопису: примха чи необхідність?

II. Практична частина.

Вправлення в організації художньо-педагогічних спілкувань педагога з дітьми за творами живопису (за картинами Катерини Білокур, Архипа Куїнджі, Юрія Камишного, Олександра Шовкуненка, Сергія Шишка, Сергія Васильківського, Миколи Бурачека, Миколи Глуценка, Михайла Беркоса, Віктора Васнецова, Миколи Пимоненка, Федора Кричевського, Івана Марчука, Кетрін Фішер, Євгенії Гапчинської, Владислава Єрко, Костя Лавро, Катерини Штанко, Олесі Магеровської).

Вправлення у прийомах оживлення картин. Презентація римейків на класичні твори живопису.

III. Рефлексія.

Основна література: 3

Додаткова література: 1, 10

Лекція 8

Особливості педагогічного супроводу самостійної художньої діяльності дітей у закладі дошкільної освіти (2 год.)

Педагогічний супровід самостійної художньої діяльності дітей в закладі дошкільної освіти. Складники самостійної художньої діяльності дітей дошкільного віку. Особливості самостійної художньої діяльності дітей у різних вікових групах. Вимоги до розвивального естетичного середовища. Складники розвивально-естетичного середовища у різних вікових групах. Створення умов для самостійної художньої діяльності у ЗДО та сім'ї.

Семінарське заняття 17-18. Педагогічні умови здобування артосвіти дітьми з особливими потребами (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Створення інклюзивного естетичного середовища в закладі дошкільної освіти.

II. Практична частина.

Аналіз методів та прийомів включення дітей з особливими потребами в мистецьку діяльність (на базі ЗДО).

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Театр: глядацька та виконавська культури особистості

Лекція 9

Мистецтво театру як засіб формування особистості (2 год.)

Роль театрального мистецтва у формуванні особистості. Театральна культура педагога. Глядацька та виконавська культура дитини дошкільного віку. Організація і проведення театральних вистав у закладі дошкільної освіти. Інсценування художніх творів. Напрями ознайомлення дітей дошкільного віку з театральним мистецтвом (безпосереднє; опосередковане (розповіді, альбоми, радіо, грамзапис, телевізор, комп'ютер; самостійна художня діяльність). Ознайомлення дітей з театром як культурною установою. Таємниці театральних професій. Патерни поведінки в театрі. Використання мистецтва театру в роботі вихователів.

Семінарське заняття 19. Особливості театральної діяльності в закладі дошкільної освіти (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Театралізована діяльність дітей дошкільного віку: аматорство чи професіоналізм?

II. Практична частина.

Вправляння у методах та прийомах використання різних видів театру (театр ляльок, театр іграшок, пальчиковий театр, тіньовий театр, театр leg-players, театр фартушків, театр рукавичок, театр кухликів тощо).

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2

Лекція 10

Формування акторської майстерності майбутніх вихователів (2 год.)

Основні елементи системи К. С. Станіславського. Вивільнення м'язів тіла та досягнення «свободи». «Я в запропонованих обставинах» та дія. Почуття правди, логіка і послідовність. Емоційна пам'ять та розвиток уваги. Спілкування. Правильна подача голосу (розвиток грудного регістру). Робочі інструменти актора (зовнішні – технологічні та внутрішні – психо-фізичні). Розвиток уваги та зосередженості. Засоби емоційної виразності. Тренажі та тренінги. Вміння зацікавити аудиторію. Сценічний рух, пластика, міміка та координація на сцені. Біомеханіка, тренажі та прийоми В. Е. Меєргольда.

Семінарське заняття 20. Дикція та робота над голосом (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Прийоми роботи з голосом. Правильна подача голосу та посил. Регістри голосу та діапазон звучання.

II. Практична частина.

Артикуляційна гімнастика. Вдосконалення артикуляційного укладу кожного звуку ізольовано, а також складів, текстів, речень, скоромовок. Розвиток мовного апарату у зв'язку з діяльністю органів артикуляції. Розвиток координованої роботи частин органів внутрішньо глоткової і зовнішньої артикуляції. Розвиток відчуття резонування при вільному положенні артикуляційного апарату. Розвиток слухових і м'язових відчуттів. Робота над голосом. Тренаж «Затиснута і розслаблена щелепа».

Вправа «Вільна мова». Вправа «Вакуум». Вправа «Горіх».

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2

Семінарське заняття 21. Сценічна пластика та координація тіла (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Зняття «затисків» тіла. Вільне володіння тілом. Прийоми акторської біомеханіки. Поняття «Броунівський рух». Поняття «Штамп».

II. Практична частина.

Тренажі на правильне керування енергією. Тренажі на виявлення та зняття «затисків» (фізичні, психологічні). Гімнастика спини та робота над осанкою. Вправа «Зерно». Вправа «Барабан». Вправа «Гарячий пиріг». Акторська імпровізація. Вправа «Ходьба по колу». Тренаж «Я дерев'яна лялька». Тренаж «Роби як я». Тренаж «Дзеркало».

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2

Семінарське заняття 22. Акторська техніка (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Психологічна правда та психофізика. Поняття «конфлікт» та психологічний вибір. Поняття «надзадача». Поняття «Дія». Сценічна свобода, емоційна пам'ять, відчуття правди і віри, сценічне завдання та його складові, сценічне відношення, сценічне спілкування.

II. Практична частина.

Етюдна форма у професійній підготовці. Прийом «Я в запропонованих обставинах» та вправи на дію в різних запропонованих обставинах. Пошук виразності, органіки та психологічної логіки. Тренажі на розвиток уяви та пам'яті. Тренажі на емоційний посил. Тренажі на розвиток креативності. Розвиток емоційної пам'яті. Тренаж «Місце з права». Тренаж «Передай емоцію». Тренажі на взаємодію з партнером. Тренаж «Тенісний м'яч».

Тренаж на емоційний посил «Ти». Завдання «Біографія ролі». Навички роботи з уявними предметами (етюдна форма).

III. Рефлексія.

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2

Лекція 11

Особливості розвитку акторських здібностей дітей раннього й дошкільного віку (2 год.)

Роль театралізованих ігор (С. Русова, О. Антипіна, Л. Артемова, Г. Михайлова, М. Маньова, Е. Чурилова). Види дитячих театрів (традиційні, альтернативні). Види театралізованої діяльності (за способом організації (індивідуальні/колективні ігри); за змістом театралізованої діяльності (пантомімічні етюди, інтонаційні етюди, інсценування); за видами ігрового матеріалу (театр ляльок, театр іграшок, пальчиковий театр тощо). Організація театралізованої діяльності в різних вікових групах. Організація студії «маленький актор». Засоби образної та емоційної виразності. Міміка та пантоміма. Інтонація. Дитячий варіант «аутотренінгу». «Гра для себе». Акторські здібності дітей дошкільного віку.

Семінарське заняття 23-24. Формування основ акторської майстерності у дітей дошкільного віку (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Метод креативної структурованої імпровізації Олега Драча та можливість його застосування у роботі з дітьми дошкільного віку.

II. Практична частина.

Вправління у роботі з зерном образу. Вправління у пластичних етюдах.

III. Рефлексія.

Основна література: 1, 2, 3

Додаткова література: 2, 12

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Картина світу дитини через призму музичного мистецтва

Лекція 12

Педагогічний супровід музичної діяльності дітей раннього і дошкільного віку: колаборація вихователів та музичних керівників (2 год.)

Психолого-педагогічні основи музичного виховання дітей дошкільного віку (Н. Ветлугіна, О. Іваненко, Р. Зінич, І. Рудченко, Р. Савченко, С. Шоломович). Музичні здібності та задатки. Види музичної діяльності дітей дошкільного віку. Особливості використання музичних творів для слухання під час художньо-продуктивної, пізнавальної, мовленнєвої,

природничої діяльності тощо. Роль вихователя у навчанні дітей співу: охорона дитячого голосу, методи та прийоми навчання співу, етапи розучування пісні. Організація музично-ритмічної діяльності дітей в групі закладу дошкільної освіти: ритмічні хвилинки, музично-ритмічні вправи, музичні руханки, музичні паузи та музичні привітання.

Семінарське заняття 25-26. Особливості навчання гри на дитячих музичних інструментах (4 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Особливості використання музичних інструментів у різних формах освітньої взаємодії з дітьми.

II. Практична частина.

Вивчення досвіду навчання дітей гри на музичних інструментах в ЗДО. Вправляння в грі на дитячих музичних інструментах. Організація оркестру. Створення майстерні звуків.

III. Рефлексія.

Основна література: 3, 4

Додаткова література: 5, 6

Лекція 13

Музичний супровід фрагментів життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку (2 год.)

Використання музики в повсякденному житті дітей у закладі дошкільної освіти. Музичний супровід різних видів дитячої діяльності: ігрова, пізнавальна, рухова тощо. Освітня взаємодія музичного керівника та вихователя під час організації різних форм музичної діяльності. Музичне виховання в сім'ї.

Семінарське заняття 27. Організація музичної гри з дітьми дошкільного віку (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Педагогічні умови організації музичної ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

II. Практична частина.

Моделювання методики проведення музичних ігор у різних вікових групах

III. Рефлексія.

Основна література: 3, 4

Додаткова література: 5, 6, 8

Лекція 14

Свята і розваги в ЗДО: традиції, інновації (2 год.)

Дозвіллева діяльність дітей дошкільного віку. Особливості проведення свят та розваг у ЗДО. Неприйнятність проведення репетицій у ЗДО.

Планування свят та розваг у закладі дошкільної освіти. Залучення батьків до проведення свят і розваг у закладі дошкільної освіти, відвідування, виставок, музеїв, театрів.

Семінарське заняття 28. Особливості планування, організації та проведення свят і розваг у сучасному закладі дошкільної освіти (2 год.)

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

Як зробити свято для дітей справжнім святом?

II. Практична частина.

Створення та презентація алгоритмів свят і розваг (робота у підгрупах).

III. Рефлексія.

Основна література: 3, 4

Додаткова література: 4

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання

Вид діяльності студентів	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	5	5	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	5	5	13	13	6	6	4	4
Робота на семінарському занятті	10	5	50	13	130	6	60	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5x20	5	25	5	25	5	25	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	2	50	1	25	2	50
Разом	–	–	108	–	223	–	119	–	122
Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 572.									
Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $572:60=9,53$. Розрахунок $572:9,53=60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.									

6.1.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студентів	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1			4	4	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10			4	40	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5x20	5	25	5	25	5	25	5	25
Разом	–	–	26	–	70	–	48	–	48
Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 192.									
Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $192:60=3,2$. Розрахунок $192:3,2=60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни передбачає комплексний підхід до її виконання та оптимізується одним завданням у вигляді проєкту.

Самостійна робота (56 год.)

Розробити, апробувати та представити АРТпроєкт (тема за вибором студента) для дітей дошкільного віку.

Вимоги до проєкту:

- ✓ спрямованість на вирішення завдань освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» (за Державним стандартом ДО в Україні, нова ред. 2021р.);
- ✓ мета проєкту корелюється з результатом (продуктом) проєкту;
- ✓ наявність 3-х етапів проєкту (мотиваційний, технологічний, заключний);
- ✓ забезпечення синкретичності (поєднання, злиття) різних видів мистецької діяльності дітей (художньо-продуктивної, музичної, театралізованої), що спрямовані на реалізацію мети проєкту;
- ✓ використання мистецтва як інтегратора в освіті дітей дошкільного віку;
- ✓ врахування провідного виду діяльності дітей дошкільного віку (гра);
- ✓ реалізація методів та прийомів стимулювання творчої та діяльнісної активності;
- ✓ передбачення активного залучення батьків до проєкту;
- ✓ реалізація здоров'язбережувальної компоненти дошкільної освіти.

№	Критерії оцінювання самостійної роботи 3	Бали
1	Відповідність змісту проєкту освітньому напрямку «Дитина у світі мистецтва» (Державний стандарт ДО, нова ред. 2021р.)	5
2	Методична грамотність у визначенні теми проєкту	5
3	Методична грамотність у визначенні мети проєкту	5
4	Методична грамотність у визначенні завдань проєкту	5
5	Наявність інтриги на мотиваційному етапі проєкту	5
6	Наявність технологічного етапу проєкту	5
7	Наявність заключного (рефлексійного) етапу	5
8	Наявність проблемного питання на технологічному етапі проєкту до кожного дня	5
9	Наявність результату кожного дня на технологічному етапі проєкту	5
10	Наявність інтегрованих завдань для дітей	5
11	Наявність пошуково-евристичних завдань	5
12	Наявність ігрових вправ та ігор мистецького спрямування	5
13	Активізація дітей у художньо-продуктивній діяльності (вільне малювання, пластичне і конструктивне образотворення)	5
14	Активізація дітей у театральному образотворенні (глядацька та виконавська культура)	5
15	Активізація дітей у різних видах музичної діяльності (співи, слухання музики, музично-ритмічна діяльність, гра на дитячих музичних інструментах)	5
16	Наявність активних форм роботи з батьками з теми проєкту	5
17	Наявність рефлексійних запитань на заключному етапі проєкту	5
18	Фіксація форми закріплення вражень на заключному етапі проєкту (лепбук, свято, вернісаж та ін.)	5
19	Фотофіксаж перебігу проєкту	5
20	Естетичність, стилістична та орфографічна грамотність оформлення проєкту	5
Усього		100

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ АРТПРОЄКТУ

(за І. Кондратець, О. Половіною)

Назва (тема) проєкту (визька, профільна, проблемно-пошукового характеру) Вікова група Мета проєкту: Завдання: 1) 2) 3) Освітній «продукт» проєкту:				
№	ОПИС ЕТАПІВ ПРОЄКТУ			
Мотиваційний етап (1 день)				
	Інтрига – зацікавлення дітей темою проєкту здивуванням (незвичні сліди, смак, аромат, явище, загадкова посилка, проблемна ситуація тощо) або провокаційним запитанням чи пропозицією: «Дізнаємося про...?», «Як з'явилося...?», «Розкриємо секрет (таємницю)...?», «Що буде, якщо...?»	Види дитячої діяльності (з врахуванням видів дитячої діяльності, активностей визначених у чинному Державному стандарті дошкільної освіти)	Результат дня (конкретний, без «води», має давати чітку відповідь на запитання дня: що, відчула, що зробила дитина)	Участь батьків
Технологічний етап (від 1 до двох тижнів, якщо проєкт короткочасний та до 8-12 – якщо довготривалий)				
	Питання дня формулюється у вигляді проблемного запитання : одне на кожний день	Види дитячої діяльності (з врахуванням видів дитячої діяльності, активностей визначених у чинному Державному стандарті дошкільної освіти)	Результат дня (конкретний, без «води», має давати чітку відповідь на запитання дня: що пізнала, що, відчула, що зробила дитина)	Участь батьків
1.				
2.				
3.				
4.				
5...				
<i>Кількість пунктів – відповідно до кількості днів технологічного етапу</i>				
Заключний (рефлексійний) етап (1 день)				
	Рефлексійні запитання, які стосуються: - почуттів;	Опис заклонової форми роботи (обрати одну із запропонованих: алгоритм	Результат заклононого етапу	Участь батьків

	- процесу; - результату проекту	свята, розваги, виставки, мистецького фестивалю, вистави; лепбук, альбом тощо)	(конкретний, без «води», має давати чітку відповідь на запитання дня: що пізнала, що, відчула, що зробила дитина)	
--	------------------------------------	--	---	--

Розподіл самостійної роботи за змістовими модулями:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Формування мистецької культури особистості

Визначення теми проекту робота над мотиваційним етапом – 25 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методичні засади артосвіти дітей дошкільного віку

Робота над технологічним етапом проекту – 25 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Театральний складник артосвіти дітей дошкільного віку

Робота над заключним етапом проекту – 25 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Музичний складник артосвіти дітей дошкільного віку

Робота над підготовкою презентації проекту – 25 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Мистецька культура особистості

МКР 1. Педагогічна реклама «Мистецький потенціал столиці – дітям»

Вимоги:

- усвідомлення поняття «мистецька реклама» – популяризація видовищ з метою привернення уваги глядачів, виконана у формі буктрейлера;
- розуміння визначальних рис створення реклами: достовірність, яскравість, самобутність, інтрига, адресність, всебічна характеристика об'єкту реклами;
- висвітлення освітнього аспекту визначених артоб'єктів;
- створення буктрейлера (з озвученням).

Умовою для виконання завдання є персональне обрання студентом (студенткою) мистецького об'єкту. Оскільки потенціал м. Києва потужний, то артоб'єкти не повинні дублюватися, множитися, клонуватися.

№	Критерії оцінювання МКР №1	Бали
1.	Відповідність визначальним рисам створення реклами	5

2.	Індивідуальність й оригінальність реклами	5
3.	Наявність переконливої аргументації стосовно переваг обраного артоб'єкту	5
4.	Використання емоційно забарвленого тексту озвучення	5
5.	Орієнтованість на освітній аспект	5
Усього		25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методичні засади мистецько-творчої діяльності дітей раннього та дошкільного віку

МКР – 2-3. Ілюстрування дитячої книги для дітей раннього або дошкільного віку за програмою «Дитина», 2020 р.

Вимоги:

- обрати з пропонованого у програмі «Дитина» (ред. 2020 р.) переліку творів дитячої літератури один твір;
- самостійно намалювати 10 ілюстрацій, які розкривають зміст твору;
- для ілюстрацій потрібно використати альтернативні техніки малювання. Усі техніки мають бути нетиповими, не повторюватися і не дублюватися (див. ЕНК, лекція «Технологія образотворення»);
- Ілюстрації оформити у презентацію, у якій зазначити назву літературного твору, автора, ПІБ ілюстратора (студента) та світлини виконаних ілюстрацій (10 штук).

№	Критерії оцінювання МКР №2-3	Бали
1.	Наявність титульної сторінки презентації	5
2.	Відповідність обраного твору програмовим вимогам («Дитина», 2020), віку дітей	5
3.	Наявність 10-ти світлин ілюстрацій, намальованих самостійно, які відображають зміст літературного твору	20
4.	Використання різноманітних матеріалів та технік, які не повторюються	10
5.	Дотримання естетичних вимог (охайність, привабливість, високий рівень техніки виконання)	10
Усього		50

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Театр: глядацька та виконавська культура особистості

МКР – 4. Підготовка перформансу «Оживлення картин»:

Вимоги до виконання завдання:

- Визначитися з репродукцією картини українського художника.

- Картину можна обирати з таких жанрів: побутовий, портретний. Побажання: уникати використання репродукцій картин релігійного жанру.
- «Оживлюються» картини за допомогою світлини, яка відповідає антуражу репродукції.
- За результатами перформансу створити презентацію, в якій зазначити свої ПІБ, групу. Подати фото оригіналу репродукції картини (назва, автор) + фото римейку.

№	Критерії оцінювання МКР №4	Бали
1	Відповідність фоторимейку оригіналу сюжету полотна художника: <ul style="list-style-type: none"> - власному типажу; - подібність інтер'єру; - одягу; - емоційного стану; - міміки; - пантоміміки; - передача атмосфери картини; - її епохи; - колориту, освітлення; - композиційності. 	10 (з них) 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
2	Індивідуальність та оригінальність виконання роботи	10
3	Наявність мистецького аспекту у роботі	5
Усього		25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Картина світу дитини через призму музичного мистецтва

МКР – 5-6. Музично-театральний кейс.

Вимоги до виконання завдання:

1. З метою супроводу музичної та театралізованої діяльності дітей старшого дошкільного віку підібрати за відповідними темами (одна на вибір студента) такі методичні засоби:

- три музичних твори для слухання;
- три пісні з дитячого репертуару для виконання дітьми;
- три п'єси для гри на дитячих музичних інструментах;
- три музично-дидактичних гри;
- три музично-ритмічні руханки;
- три пластичні етюди;
- три інтонаційні етюди;
- три твори для інсценування.

Теми на вибір:

- ✎ Моя різдвяна мрія.
- ✎ Осінній танець парасольки.
- ✎ Сни кольорових гудзиків.
- ✎ Хто живе у мушлі?
- ✎ Радості й будні театральних куліс.
- ✎ Про що розмовляють іграшки вночі?
- ✎ Таємниці чорно-білих клавіш старого роялю.

2. Оформити кейс у таблиці, у якій зазначити обрану тему та усі методичні засоби

№	Критерії оцінювання МКР №5-6	Бали
1.	Відповідність запропонованих методичних засобів темі	5
2.	Відповідність запропонованих методичних засобів віковим особливостям дітей старшої групи ЗДО	5
3.	Наявність трьох музичних творів для слухання із зазначенням композитора, назви твору та QR-кодів	5
4.	Наявність трьох пісень з дитячого репертуару для виконання дітьми із зазначенням авторів, назви пісні та QR-кодів	5
5.	Наявність трьох п'єс для гри на дитячих музичних інструментах із зазначенням композитора, назви твору та QR-кодів	5
6.	Наявність трьох музично-дидактичних ігор: назва, зміст, матеріали	5
7.	Наявність трьох музично-ритмічних відео-руханок із зазначенням назви та QR-кодів	5
8.	Наявність трьох пластичних етюдів із зазначенням назви та формулюванням завдання для дітей	5
9.	Наявність трьох інтонаційних етюдів із зазначенням назви та формулюванням завдання для дітей. За потреби зазначити назву літературного твору як основи інтонаційного етюдів та його автора	5
10.	Наявність трьох творів для інсценування із зазначенням автора, назви літературного твору та QR-кодів	5
Усього		50

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою проведення семестрового контролю є екзамен з навчальної дисципліни «Артосвіта дітей дошкільного віку» у комбінованій формі: тести у комп'ютерному варіанті та розгорнута відповідь на компетентнісно-орієнтоване завдання.

До складання екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 35 балів. Студенти, які набрали менше ніж 35 балів, до складання екзамену не допускаються.

За результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент може набрати до 60 балів включно, а за екзамен – до 40 балів включно. Загальне оцінювання здійснюється на підставі суми результатів проміжного і підсумкового контролю знань (екзамену). Результати екзамену оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів включно.

Програмою екзамену передбачено комбіновану форму проведення, яка включає виконання тестових завдань (електронне тестування на платформі Moodle) та розгорнуту відповідь (онлайн або офлайн) на компетентнісно-орієнтоване завдання

Розроблено банк тестових завдань (60), що внесені в електронну систему Moodle. Система вибирає з банку питань 20 тестових завдань по 1 балу і одне відкрите запитання на компетентнісно-орієнтованій основі, яке оцінюється у 20 балів.

Максимальна кількість балів за екзамен – 40 балів.

Відповіді студентів на питання тесту оцінюються за такими критеріями:

Підсумкова кількість Балів (max – 20)	Критерії оцінювання
20 – 18	виставляється за чітке виконання тестових завдань (90-100% правильних відповідей), що засвідчує ґрунтовне володіння категоріями навчальної дисципліни (артосвіта, мистецтво, мистецько-творча діяльність дітей дошкільного віку, мистецько-творча компетентність), системну сформованість вмінь аналізувати педагогічні і явища та вирішувати педагогічні задачі, пов'язані з формуванням мистецько-творчої компетентності дитини дошкільного віку та супроводом мистецько-творчої діяльності дітей дошкільного віку; здатність критично осмислювати інформацію стосовно імплементації арттехнологій у освітню взаємодію з дітьми дошкільного віку
17 – 15	виставляється за знання, розуміння та відтворення засвоєного матеріалу навчальної дисципліни, що засвідчує достатнє володіння категоріями дисципліни (артосвіта, мистецтво, мистецько-творча

	діяльність дітей дошкільного віку, мистецько-творча компетентність), системну сформованість умінь аналізувати педагогічні явища, пов'язані з формуванням мистецько-творчої компетентності дитини дошкільного віку та особливостями супроводу мистецько-творчої діяльності дітей дошкільного віку (76-89% правильних відповідей), але супроводжується допустимою кількістю помилок у тестових завданнях.
14 – 12	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 61-75% правильних відповідей з необхідного обсягу; студент має певні труднощі у диференціації понять «мистецтво» та «мистецько-творча діяльність дітей дошкільного віку», часткову сформованість умінь аналізувати педагогічні явища, пов'язані з формуванням мистецько-творчої компетентності дитини дошкільного віку та особливостями супроводу мистецько-творчої діяльності дітей дошкільного віку в аналізі та узагальненні матеріалу критично осмислювати інформацію стосовно імплементації арттехнологій у освітню взаємодію з дітьми дошкільного віку, що супроводжується незначною кількістю помилок у тестових завданнях.
9 – 11	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 50-60% правильних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається недостатній рівень знань термінологічного апарату навчальної дисципліни (артосвіта, мистецтво, мистецько-творча діяльність дітей дошкільного віку, мистецько-творча компетентність); несистемну сформованість умінь аналізувати педагогічні явища, пов'язані з формуванням мистецько-творчої компетентності дитини дошкільного віку та особливостями супроводу мистецько-творчої діяльності дітей дошкільного віку; неточності та помилки у визначенні методичного інструментарію артосвіти; неякісне виконання тестів.
1 – 8	виставляється за виконання тестових завдань, що складає менше 50% правильних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається незнання основного термінологічного апарату навчальної дисципліни (артосвіта, мистецтво, мистецько-творча діяльність дітей дошкільного віку, мистецько-творча компетентність); відсутність умінь аналізувати педагогічні явища пов'язані з формуванням мистецько-творчої компетентності дитини дошкільного віку та особливостями супроводу мистецько-творчої діяльності дітей дошкільного віку; виконання тестів на низькому рівні зі значною кількістю помилок.

Оцінювання компетентнісно-орієнтованого завдання здійснюється з урахуванням таких показників: методична компетентність; уміння розкривати на конкретних прикладах органічну єдність теорії і практики артосвіти; обґрунтовувати власні висновки та будувати систему переконливих доказів у визначенні методичного інструментарію артосвіти дітей дошкільного віку; здатність творчо та оперативно обирати способи дій з огляду на конкретний приклад мистецько-творчої взаємодії педагога з дітьми.

**Шкала і критерії оцінювання усної відповіді
на компетентісно-орієнтоване завдання**

К-ть балів	Критерії
17 - 20	Відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, свідчить про глибоке і міцне засвоєння програмового матеріалу. Відповідь представлено у формі послідовного, грамотного і логічно структурованого висловлювання. Презентовано уміння правильно обґрунтовувати доцільність обрання певних методів та прийомів організації форм мистецько-спрямованої взаємодії з дітьми; наводити аргументовані висновки, будувати систему переконливих доказів на користь обрання методичного інструментарію артосвіти у відповідності до вікових особливостей та програмових вимог; вільно виконувати практичне завдання, пропонувати варіативність завдань з урахуванням непередбачуваних ситуацій. Відповідь відзначається оригінальністю, творчістю, аналітичністю, методичною грамотністю
13 - 16	Відповідь правильна, достатньо обґрунтована та осмислена, але має окремі неточності; характер відповіді свідчить про знання програмового матеріалу без опрацювання додаткової літератури. Відповідь представлено у формі послідовного висловлювання. Відповідь характеризує уміння використовувати теоретичні положення навчальної дисципліни у процесі підготовки до різних форм мистецько-спрямованої взаємодії з дітьми; достатній рівень володіння необхідними уміннями й навичками для виконання практичного завдання; наявні труднощі з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій
9 - 12	Відповідь представлено у формі висловлювання з елементами самостійних суджень, але порушено послідовність викладу матеріалу. У відповіді простежуються недостатньо правильні формулювання щодо доцільності обрання певних методів та прийомів організації форм мистецько-спрямованої взаємодії з дітьми; наявні значні труднощі з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій що свідчить про недостатнє засвоєння основного програмного матеріалу. Відповідь супроводжується труднощами, пов'язаними з вживанням актуальної термінології стосовно артосвіти дітей дошкільного віку
5 - 8	Відповідь умовно наближена до норми, фрагментарна, неструктурована; засвідчує частково сформовані уміння застосовувати теорію в практичній діяльності; супроводжується неточностями та труднощами, припусканням суттєвих помилок при визначенні методичного інструментарію форм мистецько-спрямованої взаємодії з дітьми; відсутні навички, пов'язані з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій, що свідчить про незнання вагової частини програмового матеріалу. Відповідь супроводжується значними труднощами, пов'язаними з вживанням термінології стосовно артосвіти дітей дошкільного віку
1 - 4	Відповідь характеризується сумбурністю, фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні, без аргументації; засвідчує несформовані уміння застосовувати теорію артосвіти в практичній діяльності; супроводжується припусканням грубих помилок при

	визначенні методичного інструментарію форм мистецько-спрямованої взаємодії з дітьми; повністю відсутні навички, пов'язані з варіативністю завдань й урахуванням непередбачуваних ситуацій. Відповідь демонструє явні проблеми щодо оволодіння термінологією стосовно артосвіти дітей дошкільного віку
--	---

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Мистецтво як естетична категорія.
2. Мистецтво як форма суспільної свідомості.
3. Мистецтво як спосіб відображення життя в художній творчості.
4. Функції мистецтва: естетична, гедоністична, освітня, сугестивна тощо.
5. Види мистецтва.
6. Образотворче мистецтво.
7. Музичне мистецтво.
8. Театральне, літературне мистецтво, кіномистецтво.
9. Формування у особистості естетичного ставлення до предметів та явищ довкілля й творів мистецтва.
10. Творчість, творчий потенціал особистості.
11. Інтегративна функція мистецтва.
12. Реалізація принципу інтеграції під час ознайомлення дошкільників із живописом, графікою, скульптурою, архітектурою, декоративно-ужитковим мистецтвом.
13. Інтегративний потенціал музичного мистецтва.
14. Механізм інтегрованого впливу мистецької діяльності на формування життєвої компетентності дітей дошкільного віку.
15. Освітньо-естетичний простір закладу дошкільної освіти.
16. Стимулювання творчої активності дітей дошкільного віку (на основі досліджень К. Демчик, О. Дронової, В. Котляра, О. Половіної, В. Рагозіної, О. Саприкіної, Г. Сухорукової).
17. Вектори артосвіти.
18. Супровід-співробітництво та супровід-ініціювання в артосвіті.
19. Форми артосвіти в закладі дошкільної освіти.
20. Етапи проведення артспілкувань.
21. Методи артосвіти.
22. Екскурсії мистецького спрямування.
23. Проєктна діяльність в артосвіті дітей дошкільного віку.
24. Етапи мистецького проєкту.
25. Прийоми роботи над мистецьким проєктом.
26. Образотворення як інструмент поліфонічного сприймання світу.
27. Метод креативної структурованої імпровізації.
28. Вертикаль образотворення.
29. Види емоційно зорієнтованого образотворення дітей дошкільного віку.

30. «Free painting».
31. Пластичне образотворення.
32. Конструктивне образотворення.
33. Особливості впровадження технології образотворення у різних вікових групах.
34. Визначальні принципи образотворення.
35. Складники самостійної художньої діяльності дітей у закладі дошкільної освіти.
36. Педагогічне спілкування за творами живопису.
37. Паузи споглядання та паузи вслуховування.
38. Українське мистецтво живопису: класика і сучасність.
39. Види музичної діяльності (слухання, співи, музично-ритмічні рухи, гра на ДМІ).
40. Музичний супровід процесів життєдіяльності дітей дошкільного віку.
41. Сприймання й переживання музики.
42. Пластичне відтворення емоційно-образного змісту музичних творів
43. Співи та елементи підспівування.
44. Оволодіння елементарними навичками гри на музичних інструментах.
45. Диригування музичними мелодіями, п'єсами, дитячим оркестром.
46. Особливості використання музичних інструментів у різних формах освітньої роботи з дітьми.
47. Організація оркестру.
48. Музичні ігри.
49. Використання музики в повсякденному житті дітей у закладі дошкільної освіти.
50. Музичний супровід різних видів дитячої діяльності: ігрова, пізнавальна, рухова тощо.
51. Реалізація співпраці музичного керівника та вихователя під час організації різних форм музичної діяльності.
52. Музичне виховання в сім'ї.
53. Етапи розучування пісні.
54. Вимоги до пісенного репертуару.
55. Музично-ритмічна діяльність.
56. Музичні привітання.
57. Музичні паузи.
58. Музичні руханки.
59. Аніматорство у закладі дошкільної освіти.
60. Театралізована діяльність дітей дошкільного віку.
61. Театральна культура педагога.
62. Роль театралізованих ігор (С. Русова, О. Антипіна, Л. Артемова, Г. Михайлова, М. Маньова, Е. Чурилова).
63. Види дитячих театрів (традиційний, нетрадиційний).
64. Види театралізованої діяльності (за способом організації

(індивідуальні/колективні ігри); за змістом театралізованої діяльності (ігри-драматизації, інсценування); за видами ігрового матеріалу (театр ляльок, театр іграшок, пальчиковий театр тощо).

65. Організація театралізованої діяльності в різних вікових групах.
66. Акторське тренування.
67. Засоби образної та емоційної виразності.
68. Міміка та пантоміма.
69. Інтоніяція. Дитячий варіант «аутотренінгу». «Гра для себе».
70. Акторські здібності дітей дошкільного віку.
71. Педагогічний супровід театралізованої діяльності.
72. Ознайомлення дітей з театром як закладом культури.
73. Поведінка в театрі.
74. Планування театралізованої діяльності в роботі вихователів.
75. Роль театрального мистецтва у формуванні особистості.
76. Таємниці театральних професій.
77. Використання мистецтва театру в роботі вихователів
78. Дозвіллєва діяльність дітей дошкільного віку.
79. Сучасний формат проведення свят і розваг у закладі дошкільної освіти.
80. Алгоритм проведення свята.
81. Особливості проведення свят і розваг у ЗДО.
82. Неприйнятність проведення репетицій у ЗДО.
83. Залучення батьків до проведення свят і розваг у закладі дошкільної освіти.
84. Залучення батьків до відвідування виставок, музеїв, театрів.
85. Створення артпростору в закладі дошкільної освіти.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань, умінь, навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань, умінь, навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих, грубих помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань, умінь, навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 бали	Задовільно – посередній рівень високий рівень знань, умінь, навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань, умінь, навичок, що вимагає повторного проходження

7.1 Навчально-методична карта дисципліни «Артосвіта дітей дошкільного віку» ДО (2.0) денна
 Разом – 180 год. (6 кредитів), із них 28 год. – лекції, 56 год. – семінарські заняття, 54 год. – самостійна робота, 12 год. – МКР,
 екзамен – 30 год.

Модулі	I			II				III			IV								
Назва модуля	МИСТЕЦЬКА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ			МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МИСТЕЦЬКО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ				ТЕАТР: ГЛЯДАЦЬКА ТА ВИКОНАВСЬКА КУЛЬТУРА			КАРТИНА СВІТУ ДИТИНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА								
Кільк. балів за модуль	Мах – 108 (83 ауд.+ 25 самост.)			Мах - 223(198 ауд.+ 25 самост.)				Мах - 119(94 ауд.+ 25 самост.)			Мах -122(97 ауд.+ 25 самост.)								
Лекції	1	2	3	4	5	6-7	8	9	10	11	12	13	14						
Теми лекцій (14 балів)	Артосвіта як базис формування компетентностей майбутніх вихователів	Формування у дітей дошкільного віку компетентності за освітн. напрямом «Дитина у світі мистецтва»	Мистецтво як інтегратор в освіті дітей дошкільного віку	Методи та форми організації артосвіти раннього віку	Методи та форми організації артосвіти дітей дошкільного віку	Технологія образотворення	Особливості педагогічного супроводу самостійної художньої діяльності дітей у ЗДО	Мистецтво театру як засіб формування особистості	Формування акторської майстерності майбутніх вихователів	Особливості розвитку акторських здібностей у дітей раннього й дошкільного віку	Педагогічний супровід музичної діяльності дітей раннього і дошкільного віку: колаборація вихователів та музичних керівників	Музичний супровід фрагментів життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку	Свята і розваги в ЗДО: традиції, інновації						
Теми семінарських занять (28 балів) + робота на сем. зан. (280 балів)	Види мистецтва	Формування культури майбутнього вихователя	Розвиток творчих здібностей особистості	Реалізація принципу інтеграції в артосвіті дітей дошкільного віку 4 год.	Специфіка проведення артекурсів з дітьми дошкільного віку 4 год.	Організація артпроєктів у ЗДО 4 год.	«Free painting» (вільне малювання) в артосвіті дітей дошкільного віку 4 год.	Конструктивне образотворення 4 год.	Пластичне образотворення 4 год.	Секрети живопису 4 год.	Педагогічні умови здобування артосвіти дітьми з особливими потребами 4 год.	Особливості театральної діяльності в закладі дошкільної освіти	Дикція та робота над голосом	Сценічна пластика та координація тіла	Акторська техніка	Формування основ акторської майстерності у дітей дошкільного віку 4 год.	Особливості навчання гри на дитячих музичних інструментах 4 год.	Організація музичної гри з дітьми дошкільного віку	Особливості планування, організації та проведення свят і розваг у сучасному ЗДО
Види поточного контр.	МКР № 1 25 балів			МКР № 2-3 50 балів				МКР № 4 25 балів			МКР № 5-6 50 балів								
Підсумк. контр. ЕКЗ. – 40 балів	Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 572. Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – 572:60=9,53. Розрахунок 572:9,53= 60 балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.																		

7.2 Навчально-методична карта дисципліни «Артосвіта дітей дошкільного віку» ДО (2.0) заочна

Разом – 180 год. (6 кредитів), із них 8 год. – лекції, 16 год. – семінарські заняття, 156 год. – самостійна робота

Модулі	I		II		III		IV	
Назва модуля	МИСТЕЦЬКА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ		МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МИСТЕЦЬКО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		ТЕАТР: ГЛЯДАЦЬКА ТА ВИКОНАВСЬКА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОТІ		КАРТИНА СВІТУ ДИТИНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	
Кільк. балів за модуль	Мах – 26 (1 ауд.+ 25 самост.)		Мах - 70(45 ауд.+ 25 самост.)		Мах - 48(23 ауд,+ 25 самост.)		Мах -48(23 ауд,+ 25 самост.)	
Лекції	1		2		3		4	
Теми лекцій (4 бали)	Артосвіта як базис формування компетентностей майбутніх вихователів		Технологія образотворення		Особливості розвитку глядацької культури та акторських здібностей дітей раннього й дошкільного віку		Музичний супровід фрагментів життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку	
Теми семінарських занять (8 балів) + робота на сем. зан. (80 балів)			Організація артпроектів у ЗДО 4 год.	«Free painting» (вільне малювання) в артосвіті дітей дошкільного віку 4 год.	Формування основ акторської майстерності у дітей дошкільного віку 4 год.	Організація музичної гри з дітьми дошкільного віку	Особливості планування, організації та проведення свят і розваг у сучасному ЗДО	
Підсумк. контр. ЕКЗ. – 40 балів	<p>Максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 192. Коефіцієнт до розрахунку (без екзамену) – $192:60=3,2$. Розрахунок $192:3,2= 60$ балів; екзамен – 40 балів; усього 100 балів; оцінка за шкалою – А.</p>							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. *Навчально-методичний посібник*. Видавництво «Ранок», Харків, 2021. 240 с.
2. Дитина: Освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; наук. ред. Г. В. Беленька; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна та ін. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
3. Половіна О. А., Кондратець І. В. Дитина у світі мистецтва. Методичні рекомендації до програми Дитина. Авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 568 с.
4. Половіна О. А., Кондратець І. В. АРТОСВІТА *навчально-методичний посібник* Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 546 с.
5. Романюк І. А. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: *навчально-методичний посібник*. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 280 с.
6. Шульга Л. М. Барвіста радість. Розвиток творчих здібностей у дітей дошкільного віку на заняттях із малювання. 3-є вид., виправ. й доп. *Методичний посібник*. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2017. 336 с.

Додаткова:

1. Барб-Галль Франсуаза. Як розмовляти з дітьми про мистецтво [Текст] / пер. з франц. Софії Рябчук. Львів: Видавництво Старого Лева, 2014. 192 с.
2. Кондратець, І. В. Ласкаво просимо до театру! Ознайомлення дошкільників із театральним мистецтвом. *Палітра педагога* (2), 2021. с. 3-9.
3. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі: *монографія*. Луцьк: ПДВ «Твердиня», 2017. 520с.
4. Половіна О. Свято: розважати чи розважатися? *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1, 2019. С.57-61
5. Половіна О. Партнерство музичного керівника та вихователя. *Музичний керівник*. 2021. № 4. <https://emuzker.m CFR.ua/884553>
6. Половіна О. Освітня взаємодія по-новому: аналізуємо, аргументуємо, апробуємо. *Музичний керівник*. 2021. № 8. С. 4-12
7. Половіна О. Освітня взаємодія по-новому: артпроекти. *Музичний керівник*. 2021. № 9. С. 11-16 <https://emuzker.m CFR.ua/919023> 6
8. Половіна О. Граємо, фантазуємо, творимо! Або Артігри в дитячому садку. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 11. С. 4-9
9. Половіна О. Як побачити красу, або Ознайомлюємо дітей зі світом мистецтва. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. № 4. <https://emetodyst.m CFR.ua/884037>

10. Половіна О., Кондратець І. Живописні перформанси: методичний інструментарій підготовки майбутніх вихователів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка (випуск №35\1)*. 2021. С. 83-88 <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/view/27/46>
11. Половіна О. А., Кондратець І. В. Педагогічні технології підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-продуктивної компетентності дітей дошкільного віку. *Освіта XXI століття: реалії, виклики, тенденції розвитку: колективна монографія* за наук. ред. проф. Цветкової Ганни. Hameln Germany: Inter GING, 2020. С. 384-444.
12. Половіна О. А. Артосвіта дітей дошкільного віку: технологія образотворення у дії. *Мистецтво та освіта: Науково-методичний журнал* Київ, «Педагогічна думка». 3 (97), 2020 р. С. 34-40.